

บทที่ ๒

วิธีดำเนินงานและวิธีรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๕ จำนวน ๑๖๐ คน เป็นหญิง ๕๑ คน ชาย ๑๐๙ คน จาก ๔ โรงเรียนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาแบบ - *Stratified Random Sampling* เป็นโรงเรียนราษฎร์ ๒ โรงเรียน และโรงเรียนรัฐบาล ๒ โรงเรียน คือ

๑. โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย
๒. โรงเรียนเทเวศร์วิทยาลัย
๓. โรงเรียนสามเสนวิทยาลัย
๔. โรงเรียนบวรนิเวศ วิทยาลัย

นักเรียนจำนวน ๑๖๐ คนนี้คัดเลือกมาจากนักเรียนทั้งหมด ๖๖๕ คน ใน ๒๓ ห้องเรียน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างครั้งแรกที่ให้ทำแบบทดสอบสังคมมิติ ผลจากแบบทดสอบสังคมมิติดังกล่าวนำมาแบ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะให้ใช้แบบทดสอบ *OPI* ๒ กลุ่ม ๆ ละ ๘๐ คน คัดจากผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง เปอร์เซนต์ไทล์ที่ ๔๔ ถึง ๔๕ เป็นกลุ่มสูง และผู้ที่ได้คะแนนระหว่าง เปอร์เซนต์ไทล์ที่ ๑ ถึง ๑๒ เป็นกลุ่มต่ำ

เครื่องมือที่ใช้

๑. แบบทดสอบสังคมมิติ
๒. แบบทดสอบซึ่งดัดแปลงมาจาก The OPI Form F

คำอธิบายแบบทดสอบที่ใช้และวิธีดำเนินงาน

๑. แบบทดสอบสังคมมิติ

สังคมมิติ^๒ คือเทคนิคที่ใช้ในการศึกษาโครงสร้างและการแบ่งแยกเป็นกลุ่มย่อยภายในกลุ่มรวมทั้งลักษณะของสมาชิกในกลุ่มด้วย เช่นการเป็นผู้นำ การเห็นการารของกลุ่ม คนที่แยกคน คนที่มีคนเลือกน้อย

วิธีใช้แบบทดสอบสังคมมิติคือให้นักเรียนจำนวน ๒๒ คนจาก ๒๓ ห้องเรียนของโรงเรียนที่สุ่มมาได้เลือกเพื่อนที่ตนชอบมากที่สุดในห้อง ๓ คน โดยใจคำถามว่า "เพื่อนที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุดในระดับข้าพเจ้ากำลังเรียนอยู่ขณะนี้เรียงตามลำดับคือ ก. ข. ค." ซึ่งในเกณฑ์ใจดังกล่าวนี้ นักเรียนทั้งหมดจะเลือกเพื่อนที่ชอบมากที่สุดเป็น ๓ อันดับก็อันดับที่ ๑, ๒ และ ๓

การให้คะแนน ในตามแบบของNorthway^{๓,๔} คือให้ ๕ คะแนนสำหรับคนที่ได้รับเลือกเป็นอันดับหนึ่ง, ๓ คะแนนสำหรับคนที่ได้รับเลือกเป็นอันดับที่สอง และ

^๒Norman E. Gronlund, Sociometry in the Classroom (New York: Harper and Brothers, 1959), pp. 3-4.

^๓M.L. Northway, "A Method for Depicting Social Relationships by Sociometric Testing", Sociometry, 3(1940), 144-150.

^๔M.L. Northway, "Personality and Sociometric Status: A Review of Toronto Students", Sociometry, 9(1946), 233-241.

๒ คะแนนสำหรับคนที่ได้รับเลือกเป็นอันดับที่สาม

๒. แบบทดสอบซึ่งคัดแปลงมาจาก The OPI Form F^๕ เป็นเครื่องมือสำหรับวัดบุคลิกภาพ ๑๔ ด้าน มีรวมทั้งหมด ๓๕๕ ข้อ เป็นคำถามแบบให้อ่านแต่ละข้อไปช้า ๆ แล้วขีดเครื่องหมายถูก (✓) ถ้าข้อความนั้นเป็นจริงหรือเกือบจริงสำหรับนักเรียน และขีดเครื่องหมายผิด (X) ถ้าข้อความนั้นผิดหรือปฏิบัติไม่เป็นจริงสำหรับเขา คะแนนแต่ละข้อคิดเป็น ๑ คะแนน

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบที่คัดแปลงมาครั้งแรกไปลองทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ โรงเรียนเทพศิรินทร์วิทยาลัยจำนวน ๒๐ คน แล้วนำมาปรับปรุงเฉพาะข้อที่นักเรียนส่วนใหญ่อ่านไม่เข้าใจหรือเป็นปัญหา

บุคลิกลักษณะทั้ง ๑๔ ด้านและลักษณะของบุคคลที่ได้คะแนนรวมสูงและต่ำ มีดังนี้

๑. ด้าน TI (Thinking Introversion) คือลักษณะการครุ่นคิดอย่างลึกซึ้ง ซึ่งนามธรรม มีคำถามทั้งหมด ๔๓ ข้อ ลักษณะของผู้ที่ได้คะแนนรวมสูงคือชอบนึกคิด ชอบกิจกรรมทางวิชาการ สนใจแนวความคิดต่าง ๆ ในหลายสาขาเช่นวรรณคดี ศิลปะ ปรัชญา ความนึกคิดของคนเหล่านี้จะถูกชักนำโดยสถานการณ์ปัจจุบันหรือโดยแนวความคิดที่ยอมรับกันทั่ว ๆ ไปใคน้อยกว่าพวกที่ชอบแสดงความคิดแบบ Extrovert (ผู้ที่ได้คะแนนต่ำ) ซึ่งพวกคะแนนต่ำมักชอบแสดงปฏิกิริยาออกมาให้เห็นเด่นชัดและมีแนวโน้มที่จะประเมินกาแนวความคิดต่าง ๆ โดยยึดหลักนำไปปฏิบัติได้จริงหรือนำไปประยุกต์ใช้ได้ทันที หรือไม่เช่นนั้นก็คัดค้านหรือหลีกเลี่ยงการเกี่ยวข้องกับความคิดและนามธรรม

^๕Paul Keist, and George Yonge, Omnibus Personality Inventory Form F Manual (The Psychological Corporation, 1968), pp. 4-5.

๒. ค่า TO (Theoretical Orientation) คือลักษณะที่มีความโน้มเอียงทางทฤษฎี มีค่าตามทั้งหมด ๓๓ ข้อ วัดความสนใจในแนวความคิดที่ซับซ้อน เจาะลึกมากกว่าความ ผู้ที่ โดคะแนนสูงมักชอบ เกี่ยวข้องกับหลักทฤษฎีและปัญหาทาง ๆ และชอบคิดโดยใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ชอบแสดงความสนใจในวิทยาศาสตร์และกิจกรรมทางวิทยาศาสตร์ ผู้โดคะแนนสูง เหล่านี้โดยทั่วไปจะเผชิญปัญหาและสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างไร เหตุผล ใจความพินิจวิเคราะห์ และคิดอย่างวิพากษ์วิจารณ์

๓. ค่า Es (Estheticism) คือลักษณะทางสุนทรียภาพ มีค่าตามทั้งหมด ๒๔ ข้อ ผู้ที่ โดคะแนนสูงมีความสนใจอย่างกว้างขวางในงานและกิจกรรมทางศิลปะ มีความรู้สึกอ่อนไหวและมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่มีสุนทรียภาพในระดับสูง ซึ่งเนื้อหาของคำถามใน นี้ จะครอบคลุมนอกเหนือไปจากภาพเขียน งานประติมากรรมและดนตรี รวมทั้งความสนใจในวรรณคดีและการละคร

๔. ค่า Co (Complexity) คือลักษณะทางความซับซ้อน มีค่าตามทั้งหมด ๓๒ ข้อ ผู้ที่ โดคะแนนสูงเป็นคนที่ทนต่อความคลุมเครือและความไม่แน่นอนได้ดี ชอบสถานการณ์และความคิดใหม่ ๆ บุคคลส่วนมากที่โดคะแนนสูงในค่านี้อาจเข้าไปเกี่ยวข้องกับความรู้สึกรสชาติ ๆ กับที่ไม่ชอบความง่าย สำหรับคนที่โดคะแนนสูงมาก ๆ มักชอบเสาะหาความเปลี่ยนแปลงและความซับซ้อนคลุมเครือต่างๆ

๕. ค่า Au (Autonomy) คือลักษณะเป็นตัวของตัวเอง มีค่าตามทั้งหมด ๔๑ ข้อ คนที่โดคะแนนสูงแสดงความโน้มเอียงที่จะเป็นอิสระจากผู้ที่เห็นอกเห็นใจ การละเมิดสิทธิของบุคคล และอดทนต่อความเห็นที่นอกเหนือไปจากความเห็นของตน บุคคลเหล่านี้มักก่อนข้างจะตอบความจริง มีเสรีภาพทางสติปัญญาและการเมือง และมักจะไม่ตัดสินอะไรลงไปง่าย ๆ

๖. ค่า RO (Religious Orientation) คือลักษณะความโน้มเอียงทางศาสนา มีค่าตามทั้งหมด ๒๖ ข้อ ผู้ที่ โดคะแนนสูงเป็นคนที่ชอบสงสัยเกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนาที่เป็นแบบแผนไว้ก่อนและมีใจเอนเอียงที่จะไม่ยอมรับความเชื่อและการปฏิบัติเหล่านั้นโดย เฉพาะอย่างยิ่ง สิ่งที่ยอมรับปฏิบัติกันมาอย่างเคร่ง

ครัด ผู้ที่โตคะแนนใกล้เคียง ๆ คะแนนเฉลี่ยแสดงว่ามีความเห็นปานกลาง เกี่ยวกับความเชื่อและการปฏิบัติทางศาสนา ส่วนผู้ที่โตคะแนนต่ำแสดงถึงความเชื่อในศาสนาบางรุ่นแรงรวมทั้งมีใจเอนเอียงที่จะถือจารีตนิยมในเรื่องทั่ว ๆ ไปและมักไม่ยอมรับความคิดเห็นแบบอื่น ๆ

๓. คะแนน SE (Social Extroversion) คือลักษณะทางความสัมพันธ์

ทางสังคม มีค่าตามทั้งหมด ๔๐ ข้อ ผู้ที่โตคะแนนสูงมีความสนใจต่อการอยู่กับคนหมู่มากเป็นอย่างมาก พยายามเสาะหากิจกรรมทางสังคมและได้รับความพอใจจากกิจกรรมนั้น ส่วนผู้ที่โตคะแนนต่ำ (ผู้ที่โตคะแนนน้อย) จะมีใจเอนเอียงไปทางถอนตัวจากการเกี่ยวข้องและความรับผิดชอบทางสังคม

๔. คะแนน IE (Impulse Expression) คือลักษณะการแสดงออกซึ่ง

ความรู้สึกนึกคิด มีค่าตามทั้งหมด ๕๕ ข้อ ผู้ที่โตคะแนนสูงเป็นผู้ที่ชอบมีจินตนาการ นิยมการแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึก คนที่โตคะแนนสูงมาก ๆ มักมีความรู้สึกต้องการติดตามและการรวบรวม ๆ

๕. คะแนน PI (Personal Integration) คือลักษณะ

บุคลิกภาพในตัวบุคคล มีค่าตามทั้งหมด ๕๕ ข้อ ผู้ที่โตคะแนนสูงจะยอมรับเอาทัศนคติและพฤติกรรมบางอย่างของบุคคลที่แสดงว่าขัดกับสังคมหรือมีปัญหาทางอารมณ์ ส่วนผู้ที่โตคะแนนต่ำมักจะตั้งใจหลีกเลี่ยงบุคคลอื่นและมีความรู้สึกเกลียดชัง ก้าวร้าว พร้อมทั้งรู้สึกถูกทอดทิ้ง อ้างว้างและไม่เป็นที่ยอมรับ

๖. คะแนน AL (Anxiety Level) คือลักษณะแสดงระดับความกังวลใจ

มีค่าตามทั้งหมด ๒๐ ข้อ ผู้ที่โตคะแนนสูงเป็นพวกที่ไม่ยอมรับว่าตนมีความรู้สึกหรืออาการหงุดหงิดหรือกังวลใจ ส่วนผู้ที่โตคะแนนต่ำมักบรรยายว่าตนเองตั้งเครียดและอารมณ์อ่อนไหวง่าย อาจเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับความยุ่งยากในการปรับตัวทางสังคม และมีแนวโน้มที่จะมีความคิดเห็นในทางไม่ดีเกี่ยวกับตนเอง (ผู้ที่โตคะแนนสูงแสดงถึงการมีระดับความกังวลใจต่ำ และผู้ที่โตคะแนนต่ำแสดงถึงการมีระดับความกังวลใจสูง)

๑๑. คำว่า Altruism (Altruism) คือลักษณะห่วงใยในสวัสดิภาพของบุคคลอื่น มีคำถามทั้งหมด ๑๖ ข้อ ผู้ที่โคะแนนสูง เป็นคนที่มีความรู้สึกผูกพันกับคนอื่น ใจใจใคร่ และมีจรรยาในการเกี่ยวข้องกับคนอื่น ห่วงใยในความรู้สึกและสวัสดิภาพของบุคคลที่ตนพบปะด้วย ส่วนผู้ที่โคะแนนต่ำมีความโน้มเอียงที่จะไม่สนใจกับความรู้สึกและสวัสดิภาพของผู้อื่น และมักพิจารณาผู้อื่นอย่างห่างไกลและไม่มองในแง่ส่วนตัว

๑๒. คำว่า PO (Practical Outlook) คือลักษณะการให้ความสำคัญของสิ่งที่นำไปประยุกต์ใช้ใ้จริง มีคำถามทั้งหมด ๓๐ ข้อ ผู้ที่โคะแนนสูง เป็นผู้สนใจในกิจกรรมที่นำไปประยุกต์ใช้หรือใช้ใ้จริง ๆ และมีความโน้มเอียงที่จะนิยมการเป็นเจ้าของและการใ้รับความสำเร็จทางรูปธรรม หลักเกณฑ์ที่ใ้ประเมินคุณค่าแนวความคิดและสิ่งของต่าง ๆ มักเป็นหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการนำไปใ้ประโยชน์ใ้คนที่ ส่วนประกอบของบุคลิกภาพของคนที่โคะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยที่ขยบอย ๆ ก็คือ การถืออำนาจเป็นใหญ่ การเชื่อจารีตนิยม และความสนใจในสิ่งที่ไม่ต้องใ้ใ้ปัญญาขบคิด

๑๓. คำว่า M (Masculinity-Femininity) คือลักษณะความเป็นชายหญิง มีคำถามทั้งหมด ๔๖ ข้อ ผู้ที่โคะแนนสูง (ลักษณะความเป็นชาย) มักไม่สนใจเรื่องเกี่ยวกับสุนทรีย์ภาพและยอมรับใ้ปัญหาการปรับคัว ความรู้สึกกังวลใจหรือความบกพร่องส่วนตัวบางประการ และยังมีความโน้มเอียงที่จะเขาหาสังคมน่อยกว่าพวกที่โคะแนนต่ำ แต่สนใจเรื่องเกี่ยวกับวิชาศาสตร์มากกว่า พวกที่โคะแนนต่ำ (ลักษณะความเป็นหญิง) นอกจากจะมีใจเอนเอียงต่อสุนทรีย์ภาพและสังคมเป็นอย่างมากแล้ว ก็ยังยอมรับความอ่อนไหวทางความรู้สึกและการแสดงออกทางอารมณ์มากกว่า

๑๔. คำว่า RE (Response Bias) คือลักษณะความลำเอียงในการตอบสนอง มีคำถามทั้งหมด ๒๔ ข้อ ผู้ที่โคะแนนสูง จะมีการตอบสนองคล้ายกับกลุ่มนักเรียนที่ใ้รับค่าชอรงใ้ใ้สร้างความประทับใจควยค่าคอบที่มีต่อชอความต่าง ๆ เหล่านี้ ส่วนผู้ที่โคะแนนต่ำจะเป็นไปใ้ใ้ทางตรงกันข้าม คืออาจพยายามสร้างความประทับใจใ้ใ้ใ้ทางไม่คี่หรือแสดงคัวว่าไม่คอบมีความสุขสบายหรือมีความรู้สึกทศนุ.

วิธีการวิเคราะห์และเสนอข้อมูล

๑. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบสังคมมิติ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากสังคมมิติมาวิเคราะห์โดยตรวจให้คะแนนตามแบบของ Northway^{๖,๗} คือให้ ๕ คะแนนสำหรับคนที่ได้รับเลือกเป็นอันดับที่หนึ่ง ๓ คะแนนสำหรับคนที่ได้รับเลือกเป็นอันดับที่สอง และ ๒ คะแนนสำหรับคนที่ได้รับเลือกเป็นอันดับที่สาม แล้วรวมคะแนนของแต่ละคนในแต่ละห้อง เปรียบคะแนนจากผู้ที่ได้รับคะแนนรวมสูงสุดไปจนถึงผู้ที่ได้คะแนนรวมต่ำสุด จากห้องเรียนหนึ่ง ๆ เกณฑ์นักเรียนที่ได้คะแนนระหว่างเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ ๔๔ ถึง ๕๕ ถือเป็นเด็กที่มีเพื่อนมากที่สุดหรือกลุ่มสูงจากนักเรียนทั้งหมด ๖๖ คนใน ๒๗ ห้องเรียน เมื่อใช้แบบทดสอบสังคมมิติแล้วคัดเลือกในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำอย่างละ ๔๐ คน ซึ่งจะเป็นตัวอย่างประชากรที่ใช้กับแบบทดสอบที่ดัดแปลงมาจาก

The OPI Form F

๒. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบที่ดัดแปลงมาจาก The OPI Form F ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้อามาตรวจให้คะแนนตาม Key และคู่มือของแบบทดสอบ แล้วนำคะแนนมาหาค่า \bar{X} และ S.D. ของบุคลิกลักษณะแต่ละด้านแล้วทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ T-Test เพื่อเปรียบเทียบดังนี้

๑. เปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาที่มีเพื่อนมากที่สุดและที่ไม่มีเพื่อน

๒. เปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาที่มีเพื่อนมากที่สุดและนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาที่มีเพื่อนมากที่สุด

^๖ Northway, op.cit., pp. 144-150.

^๗ Northway, op.cit., pp. 233-241.

๓. เปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาที่ไม่มีเพื่อนและนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาที่ไม่มีเพื่อน
๔. เปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาที่มีเพื่อนมากที่สุดและที่ไม่มีเพื่อน
๕. เปรียบเทียบบุคลิกลักษณะของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาที่มีเพื่อนมากที่สุดและที่ไม่มีเพื่อน